

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	AZH150 Azərbaycan tarixi, 6 AKTS
	Departament	Tarix və Arxeologiya departamenti
	Program (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2022/23-cü tədris ilinin yaz semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	PhD. Yaqub Məmmədov
	E-mail:	yaqubamea@gmail.com
	Telefon:	
	Mühazirə otağı / Cədvəl	
	Məsləhət saatları	Müəllimin təyin etdiyi vaxtda
Prerekvizitlər	Yoxdur	
Tədris dili	Azərbaycan dili	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	<p>Əsas dərsliklər:</p> <ol style="list-style-type: none"> Azərbaycan tarixi (ən qədim zamanlardan -XXI əsrin ilk onilliklərinədək) Ali məktəblər üçün dərslik. M.Q.Abdullayevin redaktəsi ilə.Bakı, 2016. (cədvəldə bu dərsliyin səhifələri göstərilmişdir). (2017. 2018, 2019-cu ilin nəşrləri ilə eynilik təşkil edir) Azərbaycan tarixi, I cild (Ən qədim zamanlardan XX əsrədək). Z. Bünyadovun və Y. Yusifovun redaktəsilə. Bakı,2005. İsmayıł Məmmədov. Azərbaycan tarixi. Bakı, 2005. Azərbaycan tarixi (uzaq keçmişdən 1870-ci illərə qədər) red. prof. Süleyman Əliyarlı. Bakı, 2009. XX əsr Azərbaycan tarixi, II cild, Red. Y.B. Yusifov və T.T. Vəliyev. Bakı, 2004. Azərbaycan tarixi (ən qədim dövrlərdən zəmanəmizdək). İradə Nuriyeva. Bakı: Elm və təhsil, 2019. Azərbaycan tarixi (ən qədim zamanlardan XXI əsrin ilk onilliklərinədək). Həsən Qəniyev. Bakı, “Elm və Təhsil” 2019. <p>Əlavə dərsliklər və elmi monoqrafiyalar:</p> <ol style="list-style-type: none"> Azərbaycan Respublikasının tarixi (1991-2021-ci illər). I-II cild. Bakı, Elm və təhsil, 2022 Azərbaycan tarixi üzrə qaynaqlar, red. S.Əliyarlı Bakı, 2007. Solmaz Qaşqay. Manna dövləti. Bakı 1993 Fəridə Məmmədova. Azərbaycanın siyasi tarixi və tarixi coğrafiyası, Bakı, 1993 (IV fəsil, §1-2). Ziya Bünyadov. Azərbaycan VII-IX əsrlərdə, Bakı ,2004 (III fəsil, § 2, §8; V fəsil § 2). Ziya Bünyadov. Azərbaycan Atabəyləri dövləti (1136-1225-ci illər) Bakı,”Şərq-Qərb, 2007, 312 s. Oqtay Əfəndiyev. Azərbaycan Səfəvilər dövləti, Bakı, 1993 (I fəsil, II fəsil s.33-35, s.46-49). Bayramlı Z.,Şəbiyev B. Azərbaycan Səfəvi dövləti (XVI-XVII əsrlər) Bakı, Avropa nəşriyyatı, 2016, 344 s. Sara Aşurbəyli. Şirvanşahlar dövləti .Bakı, Avrasiya press,2006, 416 s. Tadeuş Svyatoçovski. Rusiya və Azərbaycan . Bakı, Xəzər Universiteti, 2000. Cəmil Həsənli. İkinci dünya müharibəsi illərində Azərbaycan hərbi, siyasi və 	

	<p>diplomatik münasibətlərdə (1939-1945) Bakı, 2015.</p> <p>9. Araz Aslanlı. Qarabağ problemi, (tarixi, mahiyyəti, həll prosesi). Bakı, 2009.</p> <p>12 Abbasqulu Ağa Bakıxanov. Gülüstanı İrəm. Bakı, Elm, 1993.</p> <p>13. Y.Mahmudov, K.Şükürov. Qarabağ: real tarix, faktlar, sənədlər Bakı, "Təhsil"2005</p> <p>14. Qarabağ Azərbaycandır. Zəfər Epopeyası. Kollektiv monoqrafiya. Bakı, 2021.</p>										
Kursun vəbsayıtı	<ul style="list-style-type: none"> • https://www.ebooks.az/category_historyaz.html • https://ebooks.az/category_historyaz.html • www.azerbaijan.az • www.aztarix.azeriblog.com • www.azerbaycanli.org • www.history.az/Kitabxana/Kitablar • www.menazerbaycanliyam.wordpress.com/tarix-kitablari • www.kitabyurdu.org/kitab/tarix / • http://www.tarix.gov.az/books.php • http://tarix.info/elektron-kitablar/ 										
Kursun təsviri və məqsədləri	Azərbaycan tarixi kursu qədim zamanlardan son günlərədək vətən tarixini əhatə edir. Son illər konseptual dəyişmələr baş verdiyindən bir sıra məsələlərə baxış əvvəlkindən kəskin şəkildə fərqlənir. Bəzi tarixi hadisələr yeni faktlarla zənginləşib, müəyyən dövrlərdəki boşluqlar doldurulmaqdadır. Tədris programının tərtibi zamanı bütün bu amillər nəzərə alınmış, tarixin qaranlıq səhifələrinə diqqət artırılmışdır. İş planı Azərbaycan tarixi barədə bitkin və dolğun təsəvvürün formallaşmasına imkan verir. Programın tərtibi zamanı daha çox fənn haqqında ümumi anlayışların möhkəmləndirilməsinə və tələbələrin dünyagörüşünün formallaşmasına xidmət etməsi nəzərdə tutulmuşdur.										
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<p>Fənnin ümumi tədrisi prosesində tələbələrdə:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Azərbaycan torpaqlarının qədim tarixi haqda tələbələrdə dəqiqlik məlumat və dərin təsəvvür yaranacaq. - Azərbaycanın dünya və şərqi tarixindəki mühüm mövqeyi lazımlığı formada tələbələrə çatdırılacaq. - Azərbaycan tarixinin mərhələləri və bu mərhələlərə keçidlərin tarixi arxa planı aydınlaşdırılacaq. - Azərbaycan xalqının yaranmasında rolu olan amillər izah ediləcək. - Azərbaycan coğrafiyasının tarixi əhəmiyyəti ətraflı şəkildə öyrəniləcək. - Azərbaycan tarixindəki böyük şəxsiyyətlər, tələbələrə daha yaxından tanıdılacaq. <p>Qazanılmış təcrübə</p> <ul style="list-style-type: none"> - tarixi hadisələrin analizi; - müxtəlif mənbələri təhlil etməklə onlardan nəticələrin çıxarılması; - tarixi hadisələrə tənqid və obyektiv yanaşma; - Azərbaycanın mədəni-tarixi inkişaf mərhələlərinin araşdırılması və Azərbaycanın müasir dövrde dünya miqyasında rolu və yerinin müəyyənləşdirilməsi. 										
Tədris metodları	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;">Mühazirə</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">X</td></tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Qrup müzakirəsi</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">X</td></tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Praktiki tapşırıqlar</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">X</td></tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Praktiki məsələnin təhlili</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">X</td></tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Digər</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">X</td></tr> </table>	Mühazirə	X	Qrup müzakirəsi	X	Praktiki tapşırıqlar	X	Praktiki məsələnin təhlili	X	Digər	X
Mühazirə	X										
Qrup müzakirəsi	X										
Praktiki tapşırıqlar	X										
Praktiki məsələnin təhlili	X										
Digər	X										
Qiymətləndirmə	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;">Komponentləri</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">Tarix/son müddət</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">Faiz (%), bal</td></tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Aralıq imtahanı</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">Noyabr</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">30 bal</td></tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Aktivlik</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">Semestr boyu</td><td style="padding: 2px; text-align: center;">5 bal</td></tr> </table>	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%), bal	Aralıq imtahanı	Noyabr	30 bal	Aktivlik	Semestr boyu	5 bal	
Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%), bal									
Aralıq imtahanı	Noyabr	30 bal									
Aktivlik	Semestr boyu	5 bal									

	Yoxlama yazı işi (quiz)	Aralıq imtahanından əvvəl Final imtahanından əvvəl	10 bal (5+5)
	Tədqiqat tapşırığı	Semestr ərzində (10 dekabr son tarix)	10 bal
	Kurs işi (Layihə. Prezentasiya şəklində təqdim edilir)	Müəllimin təyin etdiyi gündə	10 bal
	Final imtahanı	Yanvar	35 bal
	Yekun		100 bal
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<p>Aktivlik Dərslərdə, diskussiyalarda, prezentasiyalarda və elmi seminarlarda iştirak etmək.</p> <p>Davamiyət Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı vacibdir. Tələbələr müəyyən səbəblərdən dərslərin buraxılması (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) haqqında məlumatı fakültə dekanlığına təqdim etməlidirlər. 25%-dən artıq dərs buraxan tələbələr imtahana buraxılmır.</p> <p>Dərsə gecikmə Dərsə 10 dəqiqədən artıq gecikən tələbəyə qaib yazılır. Buna baxmayaraq, tələbə dərsdə iştirak edə bilər.</p> <p>Dərsin təşkili</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar mühazirə zamanı tələbələrə çatdırılacaqdır. - Yeni mövzu əyani vasitələrin (PPT xəritə, foto və video fayllar) nümayishi ilə izah ediləcəkdir. - Aralıq və final imtahanları öncəsi tələbələrin mənimsəmə səviyyələri (Quiz) yoxlanılacaqdır <p>Kurs işi (Layihə) Kurs işinin əsas məqsədi tələbələrə sərbəst yazı, tədqiqat qabiliyyətinin öyrədilməsi, tariximizin ən qədim zamanlardan bu günə kimi dövrü ilə bağlı istənilən mövzu ətrafında müstəqil şəkildə hazırlıq qabiliyyətini aşılamaqdır. Mövzular müstəqil şəkildə və ya müəllimin təqdimatı üzrə hazırlanaraq prezentasiya şəklində edilir. Prezentasiya vaxtı, sonunda müzakirə də daxil olmaqla 15-dəqiqədən artıq olmamalıdır. Prezentasiya mövzuları və qaydaları haqda dərsdə daha geniş tanışlıq olunacaqdır Kurs işi, layihə və tapşırıqlar Tələbələr tapşırıqları yerinə yetirərkən plagiarizmə yol verməməli, əldə etdikləri məlumatların mənbələrinə istinad etməli və istinadları göstərməlidir. Tələbələrin qiymətləndirmə üçün müəllimə təqdim etdiyi tapşırıqlarda 25% və daha artıq Plagiarizm halları (müvafiq istinadların mənbəyinin göstəriləməsi halları istisna olmaqla) aşkarlandığı zaman iş sıfırlanır.</p> <p>Tədqiqat tapşırığı (research assignment) Araşdırma tələb edən tapşırıqların əsas məqsədi tələbənin analitik bacarıqlarını və müstəqil tədqiqat aparmaq bacığını yoxlamaq üçündür. Oxunulan tarixi materialı təhlil etməklə təqdim etdiyi tapşırıqlarda 25% və daha artıq Plagiarizm halları (müvafiq istinadların mənbəyinin göstəriləməsi halları istisna olmaqla) aşkarlandığı zaman iş sıfırlanır.</p> <p>Yoxlama işi İki yoxlama işi keçiriləcəkdir. Birinci yoxlama aralıq imtahanından, ikinci yoxlama isə final imtahanından əvvəl keçiriləcəkdir. Müəllimə və dekanlığa qabaqcadan məlumat verilməklə, üzrlü səbəbdən yoxlama işində iştirak etməyən tələbə yoxlama işini növbəti həftədə yaza bilər.</p>		

	<p>İmtahanlar Aralıq imtahani 1-7-ci mövzuları əhatə edir. Final İmtahani 8-15-ci mövzuları əhatə edir. Aralıq və yekun imtahani mövzuları tələbələrə imtahandan öncə verilir. Sual tipləri və sual sayıları haqda da tələbələrə məlumat verilir. Aralıq imtahanının sualları yekun imtahanında təkrarlanmır.</p> <p>İmtahan qaydalarının pozuntuları Aralıq və yekun imtahanları vaxtı tələbə tərəfindən imtahanın gedisini pozmaq və köçürülmələr qadağandır. İmtahan zamanı imtahan nəzarətçisinin dediklərinə tam olaraq əməl edilməlidir. Bu qaydalara riayət etməyən tələbələrin imtahan işi ləğv olunur və tələbə 0 (sıfır) qiymət ilə imtahandan kənarlaşdırılır.</p> <p>Fənni bitirmək qaydası Universitetin qaydalarına müvafiq olaraq kursu bitirmək üçün ümumi müvəffəqiyyət faizi 60% və yuxarı hesab edilir. Kəsiri olan tələbə bu fənni növbəti semestr və ya növbəti il təkrarən götürə bilər.</p> <p>Tələbələrin davranış qaydaları Dərs zamanı dərs prosesini və etik qaydaları pozmaq qadağandır. Həmçinin tələbələr arasında icazəsiz müzakirələr və mobil telefonlardan, smart watchlardan, planşetlərdən və digər bütün elektron cihazlardan istifadə etmək qəti qadağandır. Buna əməl etməyən tələbələr sinif otağından çıxarıılacaq.</p>		
Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1		Tələbələri Azərbaycan tarixi fənninin iş programı və onların qarşısında duran vəzifələr ilə tanış etmək. Niyə Azərbaycan tarixini öyrənməliyik?! Azərbaycan tarixi nədən bəhs edir; onun analizi, öyrənilməsi, başlıca dövrləri, tarixi qaynaqlar. Qədim dövrün tarixşunaslığına dair qısa məlumat. Azərbaycanda ibtidai-icma dövrü haqqında anlayış. Manna dövləti, Atropatena, Antik Qafqaz Albaniyası.	Azərbaycan tarixi (ən qədim zamanlardan - XXI əsrin ilk onilliklərinədək) M.Q.Abdullayevin re-daktəsi ilə. Bakı, 2015 I fəsil , § 1,3,4 s.5-11, 19-30;
2		Alban dövləti III-VII əsrlərdə. Arşakilər sülaləsi və Mehranilər sülaləsi dövründə siyasi tarix. Mədəniyyət. Azərbaycanda xilafət ağılığı və ona qarşı mübarizə. İslamin yayılması. Xürrəmilər hərəkatı. Babək	[II fəsil , § 5 s.30-40]; [II fəsil, § 6 s.40-51];
3		Etnogenez problemi. Azərbaycan xalqının formalaşması. Xalqın formalaşmasında rol oynamış bir sıra etnik toplular haqda qısa məlumat. Azərbaycan IX yüzilliyin ikinci yarısı – XI yüzillikdə. Azərbaycan feodal dövlətləri və səlcuqlular haqqında.Eldənizlər dövləti. IX-XIII yüzilliklərdə Azərbaycan mədəniyyəti.	[II fəsil , § 7, s. 51-61]; [III fəsil , § 8-10 s.61-82]
4		Monqolların I, II, III yürüşü. Azərbaycan Monqol ağılığı dövründə. Azərbaycan Hülakülər imperiyasının mərkəzi kimi. Qazan xanın islahatları Azərbaycan XIV yüzilliyinin sonu-XV yüzillikdə. Ölkənin ictimai siyasi həyatı. Toxtamış və Teymurun Azərbaycana yürüşləri. Şirvanşah I İbrahim	[IV fəsil , § 11-13, s. 94-99, 102-106]; [IV fəsil , § 14 s.106-110]
5		Azərbaycan Baharlı və Bayandurlu sülaləleri dövründə. Sosial-iqtisadi vəziyyət, xarici siyaset. Mədəniyyət Azərbaycan XVI yüzillikdə. Mərkəzləşdirilmiş Azərbaycan Səfəvi dövlətinin yaranması. Şah I İsmayıll və Şah I	[V fəsil , § 15-16, s.110-120] [VI fəsil , § 17, s.120-125]

		Təhmasib.	
6		Azərbaycan XVI yüzilliyin sonu - XVII yüzilliyin əvvəllərində. Şah I Abbasın hakimiyyəti (1587-1629). Azərbaycan Səfəvi dövləti XVII-XVIII əsrin əvvəllərində. İmperiyanın zəifləməsi və Azərbaycanın beynəlxalq rəqabət meydanına çevrilməsi (XVIII yüzilliyin 20-30-cu illəri). Səfəvi mədəniyyəti	[VI fəsil , §18-20 s.120-152];
7		Azərbaycanda dövlət müstəqilliyi uğrunda mübarizə. Nadir şah Əfşarın tarix səhnəsinə gelişisi. Azərbaycan xanlıqlarının yaranması, idarəcilik sistemi, təsərrüfat həyatı, xarici siyaseti haqqında. Şəki, Qarabağ, Quba və Urmiya xanlıqlarının müxtəsər tarixi. Birləşdirmə siyasetinin təfərrüatları.	[VI fəsil , § 20 s.155-157]; [VII fəsil , § 21 s.158-165];
ARALIQ İMTAHANI			
8		Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdə (XVIII əsrin sonu - XIX əsrin əvvəli). Qacarların Azərbaycan tarixində yeri və rolü. Kürkçay müqaviləsi. Gülüstən müqaviləsi və Azərbaycan üçün nəticələri	VIII fəsil, § 22, s.175-176, §23, s.179-183
9		Azərbaycanın Rusiya və Qacarlar arasında bölüşdürülməsinin ikinci mərhəlesi. II Rusiya-Qacar müharibəsi. Türkmənçay müqaviləsi. Çarizmin köçürmə siyasetinin mahiyyəti. XIX yüzilliyin birinci yarısında Şimali Azərbaycanda ictimai-siyasi həyat. İqtisadi durum. Müstəmləkə zülmünə qarşı üsyənlər.	VIII fəsil, §23 s. 183-187; §24 s. 188-194
10		Şimali Azərbaycan XIX yüzilliyini ikinci yarısında. Kapitalist münasibətlərinin yaranması və inkişafı. Bu dövrdə Rusiya tərəfindən keçirilmiş islahatlara baxış. Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində. Bakının dünya neft mərkəzi kimi yüksəlişi. Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində	[VIII fəsil, § 25-27 s.195-220]; [IX fəsil, § 29, s. 220-222,]
11		Şimali Azərbaycan Demokratik Respublikası. Azərbaycanın istiqlaliyyət uğrunda mübarizəsi. ADR-in daxili siyaseti. Azərbaycanın beynəlxalq vəziyyəti. Aprel işgali. ADR-in süqutu.	[X fəsil, § 231-32, s. 230-258,]
12		Azərbaycan SSR. Azərbaycan 1920-1930-cu illərdə. Azərbaycan SSR-in ZSFSR və SSRİ-yə daxil edilməsi. Sovet hakimiyyətinin qurulması. İctimai və siyasi vəziyyət. Azərbaycanda Sovet totalitarizmi. 30-cu illərin repressiyaları. Totalitar rejimin möhkəmlənməsi Azərbaycanlıların Ermənistən SSR-dən deportasiyası. M.C.Bağirov hakimiyyətinin müsbət və mənfi cəhətləri. Azərb. SSR II Dünya müharibəsi illərində.	[XI fəsil, § 38-40 s.268-298];
13		İ.Mustafayev. V.Axundov. Azərbaycan SSR 70-80-ci illərdə. H.Əliyev. Millətçilik və vətənpərvərlik meyllərinin artması. “İldırım” təşkilatı. Cənubi Azərbaycan XX əsrde. Güney Azərbaycanda demokratik hərəkatın rəhbərləri Səttarxan, Ş.M.Xiyabani, S.C.Pişəvəri	[XII fəsil , § 41-42 s.298-315] [XIII fəsil, § 43-44, s.315-330];
14		Azərbaycan SSR 80-ci illər-90-ci illərin əvvəllərində. “Dağlıq Qarabağ problemi”nin ortaya atılması. Yeni siyasi partiyalar, ictimai təşkilatlar. AXC-nin yaranması və onun rolunun artması. Azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiyası. 1990-cı il 20 Yanvar faciəsi. Azərbaycan	[XIV fəsil, §45 s.331-338]

		Respublikasının dövlət müstəqilliyinin bərpa edilməsi. Müstəqil Azərbaycan Respublikasının inkişaf problemləri. Daxili və xarici vəziyyət. A.Mütəllibov, Y.Məmmədov, İ.Qəmbər, Ə.Elçibəy. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və Dağlıq Qarabağ müharibəsinin başlanması, Xocalı soyqırımı. Respublikada ictimaiyyəti böhran, torpaqların işğalı. Hərbi uğursuzluqlar.	
15		Heydər Əliyevə ikinci dəfə Azərbaycanda hakimiyyət gəlməsi. Heydər Əliyevin yeni siyasi kursu. Siyasi sabitliyə doğru. Azərbaycan-Ermənistan münasibətləri. Atəşkəs. İlham Əliyevin prezident seçilməsi, dövlət idarəciliyinin təkmilləşdirilməsi. Heydər Əliyev kursunun davam etdirilməsi. Dağlıq Qarabağ uğrunda aparılan diplomatik mübarizə. 44 günlük müharibə.	[XIV fəsil, §45-46, s.338-344]

Final İmtahani